

אין כיתה א' דומה לכיתה י'. הנערים והנערות יכולים לעבוד עבודה עצמית בזמן שהמורה עסוק עם חלק מהכיתה. הילדים בכיתה א' זקוקים לתשומת-לב להדרכה ולעזרה בכל רגע. כושריהם רכזו שלהם מוגבל ביותר. הם דומים עדיין לילדי הגן.

הניסויים המודרניים, שמישרד-החינוך השקיע בהם מאמצים כבירים, כגון העבר דה בקבוצות, מודגמים בדרך כלל בכיתות של 20 ילדים. מי מסוגל לבצע ניסוי כלשהו בכיתה של 40? למי יש הזמן לכך, הכוח, העצבים - שלא לדבר כלל על האפשרות הטכנית?

אפשר לחזק - במידה מסוימת של שרירות - את עבודת המורה לשלר: ה: החינוך, ההוראה, קיום המשמעת.

החינוך מחייב התמסרות לפרט. המורה אינו צריך רק להכיר את פניו ושמו של כל ילד, אלא גם את בעיותיו, את ריקעו המישפחתי, את מעלותיו ואת חולשותיו. על המורה להתמסר לו, לשים אליו לב, לעזור לו להתגבר על קשיים, להקנות לו ביטחון עצמי, לפתח את הפוטנציאל הר גלום בו.

בכיתה א' מונח היסוד ונקבע היחס ללימודים, לעתים, למשך כל החיים. אם מוחממת הזדמנות זו, אין תקנה לנער בכיתה י'.

בכיתה של 40, אין שום אפשרות לכך. משמעת: נהרס כאן משהו, שאין לו תקנה. נהרסת התשתית של החינוך.

אפשר לומר, בדי שום הגזמה: נהרסת התשתית של העם, כי ידי דים אלה הם האזרחים של מחר.

הוראה? בכיתה של 40 אפשר להורות. בוודאי. אך האם אפשר לוודא שהכל ילמדו? האם אפשר לבהון מי קלט ומי לא, ולעזור למפגרים להדביק את קצב חבריהם? האם אפשר לחבר בצורה יסודית ונאמנה 40 תעודות, מן הסוג החדש, המחייב הערכה מילולית מפורטת בכל מיקצוע?

מה שלא נלמד כראוי בכיתה א', מת-גלה בכיתה ג'. ואז תצטרך המדינה להור-ציא - פי כמה וכמה - את סכומי-הכסף שחסכה, כביכול, בכיתה א'. יהיה צורך בכיתות-עזר, אשר יתקנו את מצבן של כיתות שרוב תלמידיהן נחשלים במיקצו-עות מסויימים. שלא לדבר כלל על הכסף שיבזבוזו על-ידי הורים דואגים (בשכבות האמידות, כמוכן), שישכרו מורים פר-ריהם. כדי להתגבר על הפיגוד של יקיריהם.

זה יגביר את הפער. זה ירוקן מן התוכן את כל הנשפטים על "אינטגרציה". הפיגור של הנחשלים יגדל ויגדל, והמור-גים ייפלטו לרחוב, מפני שלמורה לא היה זמן עבוס.

מי מרמה כאן את מי?

המדינה מרמה את עצמה. ליתר דיוק: השר של היום מרמה את השר שיכחן בתפקיד זה מחר.

אך עיקר המרומים הם הידורים והוריהם. הם מאמינים, בתמימות-לב, שהמדינה מעניקה לידיהם את זכות-היחוס - הזכות לחינוך. אך זהו חינוך מזויף, כשם שהלידה הישראלית הפכה מזוייפת. הלידה שווה עתה 10 אגורות כלל אתמול, וזה גם מצב החינוך.

ה משימה השלישית היא הפשוטה והשיטחית ביותר: קיום הסדר וה-מישמעת בכיתה.

אחד המנהלים, שכל תלמידי-א' שלו נדחסו לכיתה אחת של 40 ראש (הנותרים נשלחו לבתי-ספר אחרים) גיחם את ה-הורים: "אין דבר. יש להם מורה מצויי-נת. היא תשתלט!"

אימרה נוראה: "היא תשתלט!"

אפשר לומר זאת על רביסמל בצבא. הוא ישתלט. הוא יודע איך לאלף בני-אדם.

אך מה פירוש הפסוק, כאשר הוא מכוון למורה בכיתה?

פירושו שלא יהיה שם רעש. שהתל-מידים לא יריבצו זה לזה. שהכיתה לא תתפרז יתר על המידה.

זה טוב. בוודאי. אך האם בזה נבחנת הצלחתה של המורה?

אם תצטרך המורה להקדיש את מרבית 50 הדקות של השיעור ל-קיום הפרד המישמעת בכיתה צפופה, שבה חלק ניכר מהתלמי-דים אינו מדביק את הרמה ומשי-תעמם - מה נותר להוראה, קל וחומר לחינוך?

איוה סיפוק יש למורה, שכל מאמציה מוקדשים לתפקיד זה בלבד? שלא להז-כיר את העובדה שמורה של 25 משתכרת בדיוק כמו מורה של 40.

שמו הטוב של בית-הספר יישמר. לא תהיינה שערויות. השר יוכל לגוז בכיס-או בשלום, ולהגות תוכניות גראנדיוזיות להופעתו הבאה בטלוויזיה.

אך מה נותר מן החינוך? איך ישתקף הדבר בהישגיהם של תל-מידים אלה בעוד 15 שנים, באוני-ברסיטה? איך ישיפע הדבר על התנהגותם בחברה, בעבודה? איך הוא ישתקף מחר כסטטיסטיקה של הפשיעה?

הו רק אמצעי אחד של "חיסכון". אפשר להביא דוגמות רבות אחרות. למשל: בבתי-הספר היו כיתות מיוחדות הנקראות "טיפוליות" או "מקדמות", ובהן מרוכזים תלמידים קשים, אלימים בעלי הפרעות אורגאניות או קשיי-הסתגלות. הדבר נעשה לטובתם - ולטובת שאר התלמידים בבית-הספר.

ילד אחד כזה יכול להרוס כיתה של 25. ועל אחת כמה וכמה כיתה של 40.

עתה פוזרו כיתות אלה, אם חס-רו תלמידים לתקן המלא. הילדים הוחזרו לכיתות הרגילות. ישמור האל עליהן - ועליהם.

כל כיתה שנחסכה, תוסיף תא לכלא תלמינוד.

ך כך אהנו חוזרים אל ההתחלה. אל כבוד השר.

השר אחראי על מערכת-החינוך. אין הוא אחראי על בתי-הסוהר. לכך יש שר אחר. אמנם מאותה המיפלגה, אך אחר. אין הוא אחראי גם על ענייני-הסעד. גם לכך יש שר אחר, וזה אף אינו חבר המיפלגה שלו.

מדוע, אם כן, ידאג שרי-החינוך לכך שלא יהיה צורך בהוספת תאים לכיתות-הסוהר בתלמינוד, ולאחר-מכן לכלא רמזה? אין זה העניין שלו. שההוא ישכור לו את הראש, כבוא העת.

ואם עוד כמה אלפי נערים ינשרו תוך כמה שנים ממערכת-החינוך, ויפלו כמע-מסה על הורועות השונות של משרד-הרווחה-והסעד - מה זה נוגע לשר-החינוך? שההוא ידאג למדריכים לחבורות-רחוב, ולקציני-מיבחן, ומה עוד.

זוהי עקבי-אכידים של הממשדה: אין ממשלה. יש רק אוסף של שרים, שכל אחד מהם דואג רק לעצמו.

כל אחד מהם מצוייד בדוברים ובקציני-יחסיי-ביבור. אלה דואגים לכך שתהיה לו פירסומת חיובית. שמדי פעם ידהים את הציבור בחידושים נועזים ומרשימים. ושלא תהיינה שערויות.

הנה, השבוע, כשנפתחה שנת-הלימודים - מטר מרענן של בשורות טובות. הכל בסדר. לא היו כימעט תקלות. מיליון תלמידים נקלטו בכיתות. ראשי-הממשלה גאם לפני הפעושות ואמר להם שיהיו יהודים גאים וקופייקומה.

מי דיבר על הריקבון המתפשט במערכת מלמחה?

על המיליונים שקוצצו השנה מן התק-ציב, במקומות שהציבור הרחב אינו רואה אותם - ושהיה צורך להוסיפם מחר, פי כמה מונים, בתקציבי המישטרה, שירות בתי-הסוהר והסעד?

על השחתת איכות-החיים במדינה? על הורדת הרמה האנושית?

על הפגיעה בימודות הקיום של החברה - פגיעה שאין לה תקנה?

לא, על כך לא דיברו. זה לא גבדר "חדשות". אין בכך "סקופ". ולעם-ישראל אין קציני-יחסיי-ביבור שיש בכוחו להתחרות עם קציני-יחסיי-ביבור של השר. שלום דך, כיתה א'.

במדינה

(המשך מעמוד 38)

האוטונומיה. טוען ד"ר אהמד חמוי נתשה, שהוכר ככתבה באלקודס, כמי שעומד להיות מתחרהו של ראשי-עיריית חברון, פאהד קוואסמה. "כל מה שכתוב באל-קודס זה המצאה. אין שום בסיס לכל השטויות שלהם. זה רעיון דימיוני של העורכים ועוד כמה ישראלים. בגדה לא מדברים על בחירות. זה לא נושא שמעניין מישהו בכלל. אין דבר כזה. וזה בדיוק מה שהפריע לנוגעים בדבר. זו היתה פרו-בוקציה, כדי למשוך בלשונם של אנשים, שידברו על הנושא הזה."

ד"ר נתשה היה רופא בכיר בבית-החולים הצרפתי בבית-לחם. בבחירות לראשי-הערים, שנערכו ב-1976, הופיע כמתחרהו של השייח' מוחמד עלי אל-ג'עברי. לכן הוגלה לירדן, וישב בעמאן במשך 27 חודשים. אזי הופיע קוואסמה, והיכה את אל-ג'עברי שוק על ירך. לפני שנה הוחזר לחברון. בבית-החולים לא אושר לו לעבוד, והוא פתח שתי מרפ-אות פרטיות. האחת בחברון והשנייה בבית-לחם.

ד"ר נתשה אינו מוכן לקרוא לעצמו קומוניסט. "אני שמאלי", הוא אומר. אין הוא יודע אם יציג את עצמו כמועמד לבחירות. "אני בכלל לא חושב על זה. מי יודע אם יהיו בחירות? איוה בחירות? מה התנאים? בכלל, אצלנו לא קיים הדיון הזה. כשיגיע היום - נדבר על זה."

עוד אחד מרשימת-המועמדים, או מי שקרויים מועמדים, הוא עטאללה רשמאוי, חבר מועצת בית-צאחור, שנבחר לתפקידו בעודו יושב במעצר מינהלי בכלא חברון. 18 חודשים אחרי הבחירות הוא שוחרר, אחרי 42 חודשי-מעצר. "מה שמפריע לכל מיני גורמים זה הכוח העולה של התנועה הלאומית הפלסטינית. הם רוצים לשבור אותה. אבל זה לא יהיה קל, בכלל לא! ובוודאי לא על-ידי מאמרים משונים. אני לא חושב שעורכי אל-קודס הם די חכמים כדי להמציא את מה שהם כתבו. מישהו עשה את זה בשבילם. ונתן להם לבלוע את זה..."

"מי שקובע - אש"ף!" כוחה של התנועה הקומוניסטית בגדה נתון לוויכוח. יש אומרים עשרות. יש אומרים עשרות אלפים. ארבעת האישים, שניתן ליחס להם קירבה לקומוניסטים, גם הם אינם קובעים עד כמה חזקה התנועה ברחבי הגדה.

● חזבון: "כל הפלסטינים הם מרכסיס-טים, וכל המרכסיסטים הם קומוניסטים. מסקנה..."

● ברגותי, בחיוך: "כל הנציגים שלנו זכו בבחירות האחרונות, מסקנה..."

● ד"ר נתשה: "אלקודס אמר 40-30. אולי הם צודקים..."

אם אמנם יהיו בחירות, והן יהיו לרא-י

שהוא ישר עם עצמו וישר עם כל העולם. הוא יודע מה זה אוטונומיה, וגם מבצע את מה שהוא יודע. זה לא מה שהשמאל הישראלי אומר, ואפילו לא מה שבגין אומר. זה רק מה ששרון אומר.

גם, אצלכם וגם אצלנו יש ימין המתנגד לתנועות הדמוקרטיות. מי שמקבלים אצלנו הדמוקרטיה, אם יש כאלה, הם מתנגדי

לדעתו של ברגותי, האוטונומיה היום, כפי שהיא כתובה, מובטחת על-ידי שלושה אישים בלבד - קרט, בגין וסאדאת. "מי יודע אולי מחר הם לא יהיו. מה שישאר זה מה שקורה בשטח - כלומר, האוטונומיה של שרון."

"ישראל - ישות קיימת!" ברגותי טוען שיש כוח בעולם, שבסופו של דבר יביא לשינוי במאזן-הכוחות. רק אחרי שינוי כזה יוכל לבוא הפיתרון לבעיה הקיימת. "כשרוצים לסיים עימות, הבעיה היא שיוויין-הכוחות בין הצדדים. היום, אם שרון אומר משהו, הוא לא עושה חשבון, כי אין מי שידרוש ממנו את החשבון. אין היום כוח שעומד מולו. כשהיה מאזן-כוחות אחר, ושרון, למשל, יצטרך לחשוב

עורך ברגותי, זה לא מה שבגין אומר!

הקישומים במישרדו של ברגותי, רק אריק שרון יודע מה זה אוטונומיה!

על המילים שלו שוב ושוב, תהיה אפשרות להגיע לתוצאות כלשהן."

נציגי הקו הקומוניסטי מתנגדים לדעה הרווחת ברחוב הישראלי, כאילו אש"ף לא הכיר במדינת ישראל. אם אנחנו פונים אליכם ומבקשים מכם שתכירו בעם הפלס-טיני, אומר חזבון, "הרי אנחנו פונים ליישות קיימת, שאנחנו מכירים בה, או במה הוויכוח? מלבד זה, אנחנו יושבים יחד באו"ם."

"אנחנו לא צריכים להכיר בהחלטה 242. כי הכרנו כבר בהחלטת העצרת הכללית 332. וזה בא אחרי 242."